

MAGYARÁG

Tulajdonos és felelős kiadó:
ÖZV. PÁSZTOR EDÉNEAlapította: **PÁSZTOR EDE**Felelős szerkesztő:
Dr. ZOLTÁN JENŐ

Bejegyezve: Tribunalul Bihor Ordonanța No. 15—1933. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, Piața Mihai Viteazul Viteazul 4.

Igy ünnepelt Páris

40.000 főnyi hadsereg vonult el Lebrun elnök előtt

Angol osztagok a francia ünnep díszszemléjén

(Páris.) A Bastille megostromlásának, a francia forradalom kitörésének 150-ik évfordulóját olyan rendkívüli díszszemlével és pompával, ünnepelte meg az idén Franciaország, amelyenre nem volt példa az elmúlt másfél évszázad alatt. A nemzeti ünnepen a köztársaság elnökétől kezdve az apacsokig, minden párisi ember a szó szoros értelmében az üccán volt és az életfontosságú üzemek kivételével, mindenütt szünetelt a munka, — hogy mindenki gyönyörködhesse a pazar látnivalókban és kedve szerint vigadhasse a nyilvános helyeken. Az évnek erre az egyetlen napjára „isten békét” kötöttek egymással emberek és osztályok és feledésbe merülnek az egyéni és az országos bajok, amelyekből eléggé kijutott a francia nemzetnek az elmúlt hónapok hősi erőfeszítése során.

Az Élysée-palota parkjában csütörtök este rendezett nagy garden partyval kezdődött meg az ünnepségek sorozata. A kerti ünnepélyt Lebrun elnök rendezte a különböző francia gyarmatokról Párisba érkezett benszülőlt előkelőségek számára.

A legsötétebb bőrű szenegál négerstől a sárgaarcu kínaiakig minden népfaj képviselve volt az estélyen.

Közben alig néhány száz méternyire a palota kertjeitől a párisi férfiak és nők különböző takarókkal és megfelelő ételkészletekkel felszerelve, gyülekezni kezdtek a Champs Élyséesen, hogy jó helyet biztosítsanak maguknak a díszszemle megtekintésére.

A katonai parádé, tűndéri kivilágítás, az uccai ének- és táncelőadások és egyéb nép-ünnepélyszerű mulatságok mellett új látványos attrakciók

gondoskodtak az idén: a városképe előtt vagy százméteres beton- és vasoszlopot emeltek, amelyre ma hajnalban felhúzták a világ legnagyobb lobogóját, a háromszáz négyzetméter nagyságú piros-fehér-kék zászlót.

Katonai és más zenekarok már korán reggel zenélve bejárták a főváros utcáit, a díszmenet útvonalait már hajnalban százazrek lepték el, de sokezeren még az éjjel elfoglalták a legjobb helyeket, hogy minél jobban láthassák a hadsereget, a francia és a külföldi előkelőségek felvonulását. Az utóbbiak között három angol miniszter is van: Hore Belisha hadügyminiszter, Dudley Pound, a admirális első lordja és Sir Cyrill Newall légügyi

marsall.

Az Étoile-tól a Concorde-ig vonulnak el az anyaország és a gyarmatok mintegy 40 ezer főnyi válogatott csapatai, akikkel ezúttal először menetelnek együtt a különböző fegyvernemekhez tartozó angol katonai osztagok is, tüntetőül léül annak, hogy milyen szoros szövetség fűzi egymáshoz a brit és a francia birodalmat.

A díszfelvonulás élén, zenekarok mögött, a különböző iskolák növendékei haladtak. — Őket követte Billotte tábornok párisi katonai kormányzója, valamennyi kivonult csapat fő parancsnokának vezetésével a párisi katonai kerület vezérkara. Montagne tábornok, párisi hadtestparancsnok és Herbillon tábornok, városparancs-

nok, a felső katonai iskolák tisztjelöltjei és a gyalogezredek, élükön az angol osztagokkal, Gárdaezredek és gyarmati ezredek mögött a haditengerészek századai haladtak, köztük a tengeralttjárók tisztjeiből és legénységéből alakított különítmény.

A gyalogságot könnyű és nehéz tüzérség, harci és páncélkocsik és más motorizált egységek követik, majd huszárezredek, dragonyosok, vértések és festői keleti egyenruhájukban spahik vonultak el az államfő, a kormány, a diplomáciai testület és egyéb notabilitások előtt.

A repülőrajok az idén nem várták be a menet végét, hogy csak azután mutassák be bravúros gyakorlataikat, hanem a díszmenet egész ideje alatt felkerítő és vadászgépek, nehéz bombavető és „repülő erődök” keringtek a díszmenet fölött. Közöttük volt 52 angol bombavető is, amelyek zárt alakulatban tisztelgő köröket írtak le az ünneplő közönség fölött.

Az órákon át tartó felvonulás alatt a közönség lelkesen ünnepelte a népszerű poilu-akat és várososan megtapsolta a brit hadsereg díszruhás gárdistáit és egyéb válogatott osztagait.

DALADIER: „Franciaország minden támadás ellen megvédi a szabadságot”

(Páris.) Daladier miniszterelnök nagy beszédet mondott, amelyet a rádió is közvetített. Daladier többek között a következőket mondotta:

Ez a nap az emberiség felszabadításának ünnepe. A köztársaság büszke haderejére, amely ma felvonul előttünk és ezúton mondok hálás köszönetet minden francia polgárnak, aki súlyos áldozatokat hozott, hogy a francia haderő mai egysege és ereje megszülethesse. Ma megkapjátok az első jutalmat, mert ez a hadsereg, amelyet felszereltetek, szabadságok őrzője lesz.

Mi nem fenyegetünk senkit, nem álmodunk hódításról, a mi hadseregünk a békét és szabadságot akarja megvédeni, a

civilizációt, amelyet soha nem fenyegetett nagyobb veszély, mint ezekben az időkben.

Franciaország hű marad történelméhez, ebben az országban minden faj és vallású polgár hű a francia szellemhez, mert jólétet és békét találtak ebben az országban.

— Engedtettsék meg nekem, fejezte be beszédét Daladier, hogy a baráti Franciaország üdvözlését küldjem mindazoknak az államoknak, amelyek a szabadság szellemében tevékenykednek és mindazoknak, akik a függetlenség és szabad szellem rajongói. Ezeknek üzenem, hogy a nagy és erős francia hadsereg minden támadás ellen megvédi az emberi méltoságot és a szabad országok szabadságát.

tóságot és a szabad országok szabadságát.

HOARE BELISHA: Az angol és francia egyesülés természetes és jogszerű

(Páris.) A július 14-i nagy ünnepségen, mint ismeretes, — résztvett Hore Belisha angol hadügyminiszter, aki visszautazása előtt nyilatkozatot adott a párisi sajtónak. Kifejtette, hogy megcsodálta Franciaország nyugalmát. Az angol katonai különítmények örömmel és büszkeséggel vettek részt a francia bajtársak oldalán ezen az ünnepségen. Nyilatkozatát az angol hadügyminiszter azal fejezte be, hogy az angol és francia erők egyesülése természetes és jogszerű.

Mai számunk 8 oldal, 2 lei

Divatba jött az alsószoknya

Mivé lesz az alsószoknya, amíg Párisból Budapestre ér

Az egész világ, talán maga Páris is csodálkozva vette tudomásul, hogy a divatban hatalmas változás állott be: az alsószoknya újra visszatért.

Páris idei bemutatója abszolút új vonalat hozott: fűzött derék, szélesített vállak s erősen kitartott szoknya, sőt este krinolin. A „divai” azonban idén nemcsak szenzációt akart kelteni, hanem szentimentalizmust akart szíveinkbe lopni. Kis csalással és modernizálással anyáink és nagyanyáink békevilágát hozta elénk. A zizegő szoknyák susogása magára akarta venni még a politikai feszültséget is s az ember azt képzelhetné, hogy az alsószoknyák suhogása tölti meg izgalommal a levegőt.

De Pesten, ezt a politikát takargató romantikát tönkretették. A pesti illetékesek vagy nem akarták vagy tényleg nem értették meg az új divat lényegét: a nőies vonalat.

Történt pedig a nagy tévedés az alábbi okokból: A „nagy szolónok”-ban divik az a szokás, hogy mielőtt a tulajdonos elutazik Párisba, itthon készített kollekciót, amit a főszabásznő vagy az üzletvezető párisinak jelent be a f. vásárló hölgyeknek. Amikor az itén a divatbemutatóról hazatérnek, 2-3 magukkal hozott eredeti modellel bővíti ki a cca 50-60 darabból álló kollekciót s néhány nap alatt befejezik az itthon hagyott ruhákat, amiken kisebb-nagyobb igazításokat eszközölnek s a legújabb diszítésekkel látnak el...

Idén már számítottak a bővített korongszabású szoknyára s az előkészített mintadarabok is majdnem mind glokniit raktak, de sajnos, nem mindenféle glokniszabás alá alkalmas az alsó-szoknya s így a divatvonal a szélesen kitartott (és nem gloknis) szoknya bizony elmaradt, hiszen nem lehet, hogy annyi munkadíj és anyagkárba vesszen ilyen „csékély-ség” miatt. A „kicsikre nem nézünk alapján” tehát a „modellruhák” csak lényegesen változóan estek át. Csupán egy gondjuk maradt a pesti szalon-tulajdonosoknak: Mit csináljanak a ruhák aljára, hogy legalább alsószoknya jel leget kapjanak?

Erre a fontos kérdésre a konfekciósoktól kaptak feleletet, kik szintén hazatértek Párisból és rohamlépésben elkészítették a kirakatok részére az első darabokat. Ők minden esztendőben, úgy most is főleg az ócsoságra figyeltek s így természetesen az alsószoknyát ők is elhagyták. (Hiszen az alsószoknya dupla anyagot és kiadást jelent, amit az alacsony árakra építő cégek nem bírtak volna behozni.) Kitalálták tehát a bordúrt s amíg Párisban a lépésnél meglibbenő

szoknya alatt a keményített széfodorál és egyéb hasonló dolgokkal szegélyezik a szoknyákat. A szalonok boldogok voltak, amikor a kirakatokban meglátták a „zenidális típust” s hanyathomlok varrogattak ők is ilyesmit a szoknyákra, de hogy valami differencia mé-

Egyik ötlet szüli a másikat s így csipkével, szalaggal, plisz

széfodorál és egyéb hasonló dolgokkal szegélyezik a szoknyákat. A szalonok boldogok voltak, amikor a kirakatokban meglátták a „zenidális típust” s hanyathomlok varrogattak ők is ilyesmit a szoknyákra, de hogy valami differencia mé-

gis legyen közöttük s a konfekció között, hozzátalálták az applikált bordúrt is, amit aztán a konfekció vett át.

Az egész esetben tanulság és lényeg: Ne szekáld a szabónődet a francia divatbemutatókkal egyidejűleg új ruhákkal, mert akkor kénytelen saját maga kreálni fazont, ami bizony nem mindig egyezik a párisi modellekkel.

Fóthy Mici.

Megsemmisítette a sepsiszentgyörgyi törvényszék a bodoki „Matild-forrás” társulajdonosai ellen indított eljárást

A bíróság érdembeli tárgyalás mellőzésével adott helyet Istrate Micescu pergátló kifogásainak

(Sepsiszentgyörgy). A sepsiszentgyörgyi törvényszék egyik tanácsa, Vestemean törvényszéki elnök elnöklése alatt kedden délelőtt kezdte meg a bodoki Matild-borvízforrás ügyében indított eljárás főtárgyalását.

Néhány sepsiszentgyörgyi román közéleti férfiú mozgalmat indított annak érdekében, hogy a bodoki Matild-borvízforrás tulajdonjogát az eredeti birtokosoktól: Bodok, Zoltán, Étfalva, Gidófalva, Fotos, Martonos, Angyalos. Sipsibessenyő és Ereszteven községek közbirtokosságainak több mint 1100 résztulajdonosának birtokából átírják a fenti politikai községekre. A rendkívül bonyolult perhalmazban vitássá tették a forrás tulajdonjogát és a sepsiszentgyörgyi törvényszék eljárást indított annak a vádnak tisztázására, hogy a borvízforrás kihasználására a tulajdonosok csalárd uton szereztek meg a bányatörvényben előírt validálási határozatot.

A keddi tárgyaláson a bodoki borvízforrás birtokosainak képviselőjében Istrate Micescu volt külügyminiszter, a neves bucuresti jogász több pergátló kifogást terjesztett a bíróság elé s kérte azoknak alapján az ügyészről megindított kereset elutasítását. Beszéde végén utalt arra, hogy az ehhez hasonló perek nem szolgálják a mai kormányrendszer becsületes célkitűzéseit. Az ügyész és az állam, valamint a politikai községek képviselőjében megjelent ügyvédek replikái után a bíróság pénteken délelőtt 12 órára tűzte ki a pergátló kifogások tekintetében hozandó határozat kihirdetését.

Pénteken a törvényszék Vestemean-tanácsa 1 óra 15 perckor hirdette ki döntését Istrate Micescu pergátló kifogásaira. A döntés szerint a bíróság helyet ad az előterjesztett pergátló kifogásoknak s az ügyész től beadott keresetet elutasítva, az ügyben megszüntette az eljárást.

A sepsiszentgyörgyi törvény-

szék döntése óriási feltűnést keltett, annál is inkább, mert a bíróság nem is ment bele a rendkívül bonyolult ügy érdemi tárgyalásába. Nemcsak Bo-

dok és a társulajdonos községek közbirtokosságának tagjai, hanem az egész Székelyföld meglepedéssel értesült az aldatlan ügyben hozott íté-

30 ezer angol és francia katon vonult fel Lebrun előtt

(Páris.) A július 14-iki ünnepek Párisban a köztársasági elnök előtt megtartott katonai díszszemlével kezdődött

30 ezer francia és angol katon vett részt a díszszemlén. A menet felett 400 repülőgép keringett.

Anyja és leánya együtt mérgezték meg magukat egy bucurestii luxus szállóban

(București.) A bucurestii Boulevard hotelben tegnap reggel különös kettős öngyilkossági kísérlet történt. Hosszabb idő óta a szállodában lakik Cisesoglu Calipa 48 éves asszony 17 éves leányával Nadiával. Mint minden reggel, tegnap is fél 8-kor a szobaasszony be akart nyitni hozzájuk de az ajtót zárva találta és kopogtatására sem kapott választ. Jelentette a szálloda vezetőségének, amely erőszakkal kinyitotta az ajtót és ágyában eszméletlenül találta a két nőt. Azonnal értesítette a mentőket akik megállapították, hogy az anyja és leánya szublimálttal megmérgezték magukat. Állapotuk súlyos és dacára a kórházi ápolásnak, még órák múltán sem tértek magukhoz.

Az öngyilkosság okát egyelőre titok fedi. Bizonyos hogy anyagi okok nem szerepelhettek, mert a Boulevard szálló árait tekintve luxus szállodának számít és a személyzet az 1. számú szoba lakóinál pénzzavart soha nem tapasztalt. Valószínűleg mindaddig, amíg a két öngyilkost ki nem

hallgatják, nem derül fény a különös öngyilkosságra.

Saját termésű

FAJBOROK

kisüsti pálinkák olcsó árban
1 liter jó asztali bor 10 Lei
6 „ vétélnél 9 Lei

Marghitai Uradalom borlerakata
Oradea, Piața Mihai Viteazul 1.
(Fűchsi palota)

Péntekre virradó éjszaka mindketten meghaltak. Először az anyja, négy órával később a lánya halt meg.

Pénteken reggel egy görög kereskedő jelent meg a Boulevard-szállóban és Kesisoglu asszonyt kereste. Közölte, hogy egy csekett kell átadnia. Ez az a csekk, amelyet a két öngyilkos nő annyira várt és amelynek késéséért követték el minden valószínűség szerint az öngyilkosságot.

Veszek

Ócska ólmo

Cim a kiadóban

Heti társasutazás Carmen Sylvára

Indulás minden vasárnap

Menetjegy oda-vissza, teljes
ellátás elsőrendű hotelben

10 nap 2990 lei

Jelentkezni az oradeai menetjegyirodákban:

Wagons-Lits/Cook

Bulv. Regele Ferdinand 2. Telefon 22-22

ROMÂNIA Rêvész

Bulv. Regele Ferdinand 4. Telefon 12-12

Olcsó egyéni pauschal-kurák a Fekete Jéger bármely részére!

A lógázálarctól a vasuti katasztrófák elhárításának teltekezéséig

Milyen találmányokra kértek szabadalmat a romániai feltalálók

(Nagyvárad.) Néha a hivatalos lapban is találhatunk érdekes olvasnivalót. Feltétlenül érdeklődésre tarthat számot például a nemzetgazdasági minisztériumnak az a közleménye, amelyben

a Romániában elismert tanulmányi szabadalmakról nyújt tájékoztatást.

Figyeljük meg, mit találnak fel, mire kérnek szabadalmat a mai vészterhes időkben a feltalálók.

mat, Constantin N. Munteanu pedig újfajta automobil kerék-pneumatikot. Pártos László a földalatti olajak felismerési eljárására kér szabadalmat, a Baudix Aviation Corporation ugyancsak

„légköri parazitáknak” kiküszöbölésére kapott szabadalmat.

Három újabb petroleumfinomítási szabadalom után meg-

tudhatjuk, hogy Vladimir Dumitrijevic Popov az automata-mérlegekre nyújtott be szabadalmat,

a pilseni Skoda gyár pedig légi torpedóra és mechanikusan meggyulladó kézigrátnára, valamint tűzérési lövedékekre.

A harcias feltalálók

Leon Emile Remondy ugyan csak lövedékkel kapcsolatos

találmányra kér szabadalmat. A Rhemmetall Borsig Aktiengesellschaft is különleges golyótalálmánnyal szerepel,

a „Saragaz” pedig lógázálarcra kéri szabadalmat.

Gh. Popovici újfajta bombabiztos menedéket talált fel. Hórom újabb találmányt kér szabadalmaztatni a Skoda gyár, haborus találmánya van a Neco Dunler Puck Aktiengesellschaft az automatafegyverek ravaszánál szerepel újítással, Petre Lupu gázálarcra kéri szabadalmat, Kiss Ernő új redőnyfajtát talált fel, egy női feltaláló, Mari Maximian pedig a mérges gázok egyszerre történő közömbösítésére kéri szabadalmat.

Több külföldi találmány romániai szabadalmaztatása után feltűnik a felsorolásban

Dumitru D. Tuusu neve, aki az uszás tudományának könnyebb megtanulási módját találta fel.

Cyrril Nocmann az örökégyő kályhát találta fel.

Marion Antal, Szekeres József és Schönfeld Géza pedig számjegyek, betűk, hangjegyek, színek, rajzolt és plasztikai képek elemeinek kombinációjára vonatkozó eljárást szabadalmaztattak.

Larg Emil egy újfajta társasjátékot. Ezek tehát a legújabb találmányok. (p. m.)

A 2761 számú királyi dekrétum

alapján a következő találmányokat szabadalmazták:

Pernyész Dezső: Buza és hűvelyhámozó gépalkatrész.

Weil Stefan: Eljárás üvegek disztítésére és részleges beüzemítésére.

Allgemeine Holzimpragnierung S. m. b. H.: Sók és fluorkeverékére vonatkozó eljárás fa konzerválására.

Eugen Richter és Thomas Szedlacsek: Építési lemez.

Standard Oil Development Company: Petroleumszondához szükséges elektromos készülék.

Magyar Wolfram lámpagyár Kremenezky János: Eljárás a rádió mellékszerejeinek kiküszöbölésére.

Rudolf Sandell: Tojásdoboz.

Vasúti összeütközés elhárítására

David Ribonivici — úgy látszik Motuska Szilveszterrel akar versenyezni,

vasúti összeütközések elhárítására vonatkozó találmányi szabadalmaztatott.

Jean Mandel pedig szőrmék és ruhák megőrzésére alkalmas zacskót szabadalmaztatott. Mauriciu Stracker gyümölcsös lédára kéri szabadalmat,

Corneteanu mezőgazdasági miniszter a napokban tartott beszédének feltűnő érdekessége volt az, amely a törpebirtokok elszaporodásáról szolt. A miniszter kimutatta, hogy az ország 3.200.000 földművelője közül csak 12 ezer van 200 holdnál magasabb földbirtokkal. A tíz holdnál kisebb birtokokkal bíró mezőgazdák száma 2 millió 500 ezer, ezek 1.86 hektár átlagos földbirtokkal bírnak, tehát az ország mezőgazdáinak 80 százaléka átlag 3.72 hold földbirtokkal bír.

A miniszter rámutatott ezen adat szociális jelentőségére, de ugyanakkor feltárta azokat a termelési nehézségeket, amelyek a törpebirtokosokkal járnak. A megoldás: a kényszer-szövetkezeti termelés, amelyet olcsó és céltudatos munkaszervezőkkel kell támogatni. Ez az eddig is világos volt, de nem sok történt a mezőgazdák gondjainak való ellátására. Cor-

neteanu miniszter ezt most kiállításba helyezte.

Rendkívül jelentős az a tervezet, amelyet e kérdésben most dolgoznak ki a mezőgazdasági minisztériumban. A tervezet foglalkozik a birtokok további felaprózásának megakadályozásával. Hír szerint gondoskodás történik arról, hogy a

földbirtok egy kézben maradjon és korlátozzák e tekintetben a végrendekezési jogot is. A földbirtokot egyetlen örökös örökölheti, míg a többiek pénzbeli kielégítést kapnak. Ez a rendelkezés csak a tíz holdon aluli birtokokra fog vonatkozni.

Levették a hatósági pecsétet a bánsági Magyar Háztól

(Temesvár). A rendőrség a mai napon dr. Kakuk János, a Népközség elnöke és dr. Uhljári Béla, a Magyar Ház Részvénytársaság ügyvédjének közbenjárására levette a pecsétet a Magyar Háztól. A Magyar Ház épületében most nagytakarítás és tisztogatás fo-

lyik, mert az épület több mint egy évig le volt zárva. A jövő héten azonban már beköltözik a Népközség bánsági irodája, az Erdélyi Gazdasági Egyesület bánsági elnöksége, a Magyar Nőegylet, továbbá a Magyar Dalárda és az Arany János irodalmi társaság is.

Az a jó prémeskabát

Nagy István novellája

Márton ur már a kocsi várta, hogy az állomásra hajtsa és mint minden télen, úgy most is Olaszországba utazzon, de az ócskás még mindig nem jött, hogy elvigye azt a viseltes, prémes téli kabátot, amit neki ígért volt egészen nevetséges áron. Idegességében fel s alá járt a szobában, úgyhogy már kétszer is szinte keresztül bukott a bőröndökön. Minduntalan belső zsebeihez kapott, vajjon ott van-e a pénztárcája a nehezen szerzett utlevéllel. Az ablakhoz érve kitekintett a nagypiacra, ahol a csipős téli szél dühödten rázta a zuzmárás villanydrótokat. A kofák lábukat parázssal töltött fazezekakra rakták melegezni, vagy ide-oda topogtak a csontrepesztő hidegben. A deszkabódék falához lapulva favágók és más alkalmi munkára váró, didergő munkanélküliek vacogtak. Idegességében s annak tudatában, hogy egy félóra múlva elröpi: őt a nemzetközi gyors melegebb tájakra, szánni kezdte ezeket a türelmes-fagyoskodókat, akik talán sohasem tehetik kívül a lábukat az ország, sőt a város határain. Különösen megégett a szíve egy nagyon toprongyos alakon. Ennek cipője zsákdarabokkal volt becsavarva s télikabát helyett két kiskabátot viselt. A rövid kabátujakból kilógó csőrre kezét hol a zsebébe, hol a keblébe próbálta rejtetni a hideg elől. Nem bírta nézni s elfordult az ablaktól. Rápillantott órájára. Fél tíz. Többé nem várhat az ócskásra, de mi az ördögöt csinálna ezzel a vacak kabáttal? Hirtelen jó ötlete támadt, s amint újra kipillantott a piacra, furcsa melegség áradt a szíve felé. Az ablakot kinyitva, szólt a toprongyosnak. Behívta. Karjára dobta a prémes télikabátot.

— Öltözzön fel, — parancsolta.

— Bujjak belé? — kérdezte az ember nagy szemeket meresztve.

— Még pedig gyorsan, mert sietek.

A másik értelmetlen arccal, csodálkozva megdöbbenkedett. A bő kabátban ideilenül lecsapott váliakkal várakozott.

— Teljesen benne egészséggel izé... hogy is hívják?

A hogyishívják már teljesen elképedve bámult. Alig tudta kinyögni a nevét.

— Hogy? Csontos János? Na Isten vele, fiam... Érti, a kabátot magának adtam és kintuszkolta a meglepetéstől bambán rámeredő férfit. Pár perc múlva megérkezett a kocsi s azzal a jóleső tudattal utazott el Itáliába, hogy most nagyon boldoggá tett egy szegény munkanélkült.

És fényleg. Csontos János az első percekben valóságos szé-

dülve lödörgött az utcán. Any nyira képtelenségnek, észszerűtlennek, lehetetlennek hitte az esetet, hogy nem is mert végignézni nagyszerű kabátján. Szinte bokájáig ért. Alig kopott préme meg a fülét simogatta. — Gyűrött kalapját még most is kezében szorongatta. A maró hideg azonban arra készítette, hogy feltegye koszos madárijesztőjét, de nem vette észre a csodálkozva utána forduló embereket. Teljesen elmerülni látszott a télikabát vattelin hajjai közt, majd aprólonként felbátorodva, sorra kutatta nagy és puhá zsebeit. Kapuk alá húzóda végiglapogatta vastag bélésait is, vajjon nem talál valahol elrejtőzve egypénzdarabot. E kutatások révén döbbenet rá csak igazán, micsoda szörnyű drága holmit ajánldekoztak neki. Egy pillanatra eszébe is ötlött, hátha bolond volt az az ur és nyugtalankodni kezdett. Nyugtalanossága félelemmé nőtt, amikor észrevette, hogy egyre többen fordulnak utána. Részemélt, hogy rongyokba csavart lába és koszos csuli-kalapja, meny nyire elűt a drága kabáttól. Erihetetlen szégyenkezés kerülgette. Önkéntelenül is megszűt kiért a szembejövőkhöz, majd elhagyatottabb utcákba fordult. Borzalmas formájú kalapját hol zsebre gyűrte, hol újra fejére tette. Végül egy kapu alatt lecsavarva lábáról a rongyokat is, de a talpalatlan cipőben úgy érezte, mintha mezítláb járna a fagyos aszfalton. Egy másik kapu alatt kénytelen volt visszatekerni rongyait rája.

Mikor újra az utcára lépett, egy kecskebőr kucsmás ur állt eléje s szurósan nézett rá. Ki akarta kerülni, de az megint csak eléje toppant.

— Gombolkozzon ki — szólt rá keményen...

Nem tudott ellentmondani ennek a nyers hangnak és kigombolkozott.

— Mit dugdos a zsebében? Vált még fenyegetőbbé az ur hangja s maga rántotta ki a Csontos zsebregyűrt kalapját. Miért bujkál a kapuk alá és mitéle drága kabát ez?

— Ka... kaptam...

— Igazolványokat!

Csontos ajka már reszketett. Két hete jött ebbe a városba munkát keresni, de a lakását még nem jelentette be, mert nem is volt. Hol itt, hol ott aludt, ahol éppen megszánták. Valami örült, buta félelem minden védekezési lehetőséget elfeledtetett vele s anélkül, hogy eszébe jutottak volna a következmények, önkéntelen mozdulattal futásnak eredt. A másik ordítva utána...

— Fogják meg, tollivajj!

Az utcák egyszerre kiáltozó sokkal, dobogó lábakkal teltek

meg. Karok nyultak feléje s eltorzult arcok tűntek fel, hogy nemsokára egész tömeg vegye körül. Valaki bokán rugta. Nyakát, karját s a télikabát hosszú szárnyait markolásták. Kocsiba gyűrték. Két rendőr kezét lábát fogva elhajtatták vele. A fogdában le huzzák róla a prémes kabátot, őt pedig sötét, bűzös cellába zárták. Egy óra múlva az az ur hallgatta ki, aki az utcán elfogta. Aztán újra bezárták, később megint kihallgatták és újra bezárták. Aznap vagy huszszor ismételték ezt. Azt hitte bele hal ebbe a ki-be hurcolásba. Másnap összehílt cselve elkísérték Márton ur lakására, persze az még a tegnap külföldre utazott. A lakók közül senki sem tudott felvilágosítást adni arról, vajjon Márton urnak volt-e ilyen s ilyen prémes kabátja. Még a takarítónője sem, aki pedig ruheit is rendben tartotta.

Most már a lopás ténye senki előtt sem volt kétséges. Miért eredt volna futásnak külföldön? Miért bujkált volna oly gyanusan és miért nincs bejelentett lakása? Csak vigyázzon, hogy minél több ki ne süljön feléje... És János ir- tózva, elsodortan mármaga is szinte hinni kezdte, hogy lopott, hogy egyéb is ki fog sülni. Sokszor sirva, sokszor átkozódva kész volt bevallani, hogy lopott de nem tudta megmondani kitől és mikor, milyen körülmények között... Ő redelmesen helyeselt; igazuk van a nyomozóknak, csak úgy nem adnak egy drága téli kabátot egy ilyen ismeretlen csavargónak. Vizsgálati fog- ságát kétszer is meghosszabbí-

tották, végül aztán saját zavaros vallomásai alapján elítélték hat hónagra.

A felebbezés alatti keserves fogságában sokszor újra átgondolta a történeteket s egyre határozottabban emlékezett, hogy ő még sem tolvaj. Emlékezett Márton ur minden zavarára, kézmozdulatára és új kihallgatást kérvényezett, de ott nem tudott más egyebet mondani, csak annyit, hogy Márton urnak egy szemölcs volt a nyakán. Bosszusan visz szakertgették a cellába. Tavasz lett és nyár. Már az utolsó hónapot ülte, amikor minden kiderült. Márton ur ugyanis vizs- zatért Itáliából és vallomásra jelentkezett. Augusztus közepén, rekkenő hőségben helyezték szabadlábra, de egy go- romba fogházor előzőleg jól lehordta, micsoda gané ember, hogy ártatlanul maga ellen „köpött” és megvetően visszaadta neki a bűnjelként lefoglalt télikabátot. Kénytelen volt magára öltetni, mert teljesen lerongyolódott öltözé- ke alól kilátszottak szennyes alsóruhái. Nagyon komikus látvány volt, a hőségtől izzó utcákon mezítláb és hajadon- fejjel, kopaszon a nagy pré- mes kabátban. Ha a télen majd megfagyott nélküle, most patakokban dől róla a verejték. Ahol megjelent csü- dület verődött össze s e körül- mény gyilkos elkeseredést for- ralt benne. Feltette magában, ha valamikor megint kerül va- laki, aki segíteni akar rajta, hát a fogával esik a torkának. Szerencsére, többé soha, sen- kinek sem jutott eszébe jóté- konyságot gyakorolni vele szemben...

Bulgária és Jugoszlávia hitelt kap Angliától

(London.) A financial Times értesülése szerint az angol kormány felemeli a 60 millió hitelkeretet, amit a külföldi — főleg kelet-európai államoknak nyújtott — újból fel-

emeli és a hiteltől Bulgáriát és Jugoszláviát is részesítik. De előbb bizonyos feltételeket teljesíteni kell.

Minden gépesített jármű hajtási igazolványát láttamoztatni kell a hadkiegészítő parancsnokságnál

(Bukarest.) A belügy- és nemzeti védelmi miniszter rendelete értelmében minden hajtási engedély-tulajdonos (autó, autókamion, motorkerékpár, stb.) akár teljesített katonai szolgálatot akár nem, akár ur- vezető, akár professzionátus, július és augusztus 15 között köteles hajtási engedélyét az illetékes hadkiegészítő parancsnokságnál láttamoztatni. A lát- tamozás mindennap (vasárnap is) délelőtt 8 és 1 délután 5 és

8 óra között történik. Azok, akik katonai szolgálatot teljesítettek, livretjeikkel jelentkez- nek, a többiek igazoló okmá- nyokkal. Augusztus 15 után a nem láttamoztatott hajtási enge- délyeket bevonják.

Staniol-papír, fehér és szí- nes, nagy választékban, továb- bá selyem papírok minden színben kaphatók Pásztor Ed- cégnél, Piața Mihai Viteazul 4.

Hogyan dolgozik a titkos Hitler-ellenes propaganda Németországban

Zseniális irodalom csempészet a nyomtatványokban a náciuralom ellen

A németországi állapotok egyik legjellegzetesebb tünete a nemzeti szocialista-ellenes propaganda. A rezsim ellen folytatott propaganda kétféleképpen történik. Egyrészt bent az országban készült újságok és röpiratok terjesztése által, másrészt külföldön gyártott legkülönbözőbb brosúrák kerülnek csempészés útján Németországba.

Főleg a Siegfried vonalat építő munkások között terjesztett különböző röpiratokban olvasható: „Pünkösdi üzenet a Saar-vidék népének”, vagy „Le a milánói katonai paktummal. Le a háborúval”. A parasztok között is kézről-kézre járnak a

propaganda lapok és nyomtatványok.

„Miért nem küldenek haza”

Az egyik kizárólagosan a Siegfried vonal munkásainak szánt röpirat a következőket írja:

„A müncheni béke után joggal tehetitek fel a kérdést: Miért nem küldenek minket még haza? Hitlerer saját maga jelentette ki, hogy nincs többé területi igénye Európában. Minek akkor milliókat költeni erődítmények építésére? Annak meg van a látható bizonyítéka, hogy más népek, más országok Németországot megtámadni nem akarják”.

Ezeket a röpiratokat részben a német kommunista párt, részben a német „Népfront” írja.

„Vár átok vissza csapatainkat a cseh nép országából”

A röpiratoknak Németországban való kinyomatása ropantul veszélyes, mert akárkit is megfognak vele, biztos lehet, hogy a fejével játszik. A fotográfiai eljárás biztosabb, mert Németországban százezrek rendelkeznek fényképező felszereléssel.

Az ilyen fénykép-röpiratot csak meghatározott számban lehet előállítani. Az egyik klisé „Hitler más népek fölött akar uralkodni” címmel csak 80 példányszámban került szétosztásra, Hitler Prágába való bevonulása alkalmával. Ebben olvasható: A német nép többsége megvetéssel elveti ezeket a karagyi metódusokat. Mi nem akarunk rabigába hajtani idegen népeket. Ismételjétek el mindenkinek: az új hódítások csak növelik a terheket és a háborús lehetőségeket is csak fokozzák. Ezért kívánjuk ennek a politikának a végét, töröljék el a háború adókat és a sok kötelező bűrságot. Vonják vissza a csapatokat a cseh nép hazájából. Állítsák le a háború termelést. Emeljék fel a munkadíjakat, folytassanak béke-gazdaságot. „Aláírás”. A Népfront barátainak köre.

A passzív védelem szervezete hivatalos röpiratokat osztott szét, melyekben felhívja a közönséget, hogy szerezzen be a nép-gázmaszkokat.

A titkos ellenzék pontosan előállította ezeket a röpiratokat. Az első oldal teljesen egyezik az eredeti röpirattal. A hátsó oldalán azonban megváltoztatták a szöveget, megtartván a vastagbetűs alcímeket.

A hátsó oldalon a következőket lehet olvasni: (A német nép

gázmaszk? cím alatt: „Háború esetén harci gázok használatát lehet várni”. A legbiztosabb védelem a veszély ellen egy olyan politika lenne, amely a béke fenntartását tűzi ki céljává. Senki nem gondol arra, hogy megtámadjon bennünket. Hitler az, aki a háborút akarja, stb. A második pont alatt: Mi ellen véd a gázmaszk? „Még a világító gáz ellen sem, már pedig a harci gázok százszorta veszélyesebbek, mint a világító gázok. Ezért, csak egyetlen hatásos védekezés mód van: — Nem a háború. A béke. Mert a mi szüleink és gyermekeink élete nekünk mindennél drágább”.

A gyerekeknek nincs gázmaszk

A következő alcím: Kinek van szüksége nép-gázmaszokra? A titkos szerkesztő azt írja, hogy Hitlernek, Göringnek, Göbbelsnek és Leynek biztosan nem. Ők kastélyaikban és villáikban, a tíz adótkból összeszedegetett milliókból pompás menedékhelyeket építettek maguknak, stb.

Az utolsó pont: Hogyan lehet a nép-gázmaszkhoz hozzájutni? A kicsinyek részére nem is létezik maszk és így ezek a biztos halálnak lesznek kitéve. Létezhet-e egyetlen egy család apa, egyetlen egy nő vagy anya, aki ne küzdene minden erejével a béke mellett?

A röpirat a következő felhívással végződik:

Békét és szabadságot a német népeknek.

Békét és barátságot a többi népekkel.

Ezeket a röpcédulákat nagy számban ismeretlen kezek a hivatalos röpiratok közé vegyítették és így ez a béke melletti propaganda, melyet a német ellenzék indított el, pont a náci által lett lefolytatva.

Külföldön számos német emigráns dolgozik a Németországban ügött hitlerellenes propagandán. Természetesen a Gestapo fáradhatatlanul kutat úgy bel, mint külföldön a propaganda akciók szerzői után.

A német szabadságharc megkezdődött

Ugyanaz az eljárás a „Tomate Wunder des Marktes” magok csomagjánál is. De a többi procedurák sem kevésbé találékonvak. A turista propaganda-prospektusok pontosan le vannak másolva. A három külső oldalon semmi különös nem található, de a belső lapokon Heinrich Mann, a kiváló német író, Thomas Mann testvére, intéz felhívást a német néphez „Mindén Németnek” címmel.

Ez a felhívás így végződik: „Németek a szabadságért folytatott harcokat megkezdődött. Siessetek és harcoljatok a győzelemig. Az, amit mindannyian óhajtottok, minden erőtökből, az a szabadság és csak ez a szó egyesíthet benneteket. Legyen bátorságotok hiteteket nyitlan vallani. Már is sokan, bátor emberek, életük veszélyeztetésével, sokszor a halálig harcolnak. Az erőszak nem tud többé visszatartani tömegeket a szabadságtól.” Ez a röpirat, melyet egy közszeregetnek örvendő név irt alá, nagy hatást ért el.

Egy másik esetben Tung-sram rádiólámpák prospektusának másában 1939 márciusának utolsó napjaiban keltezett kiáltvány található „Németország és Ausztria munkásainak” az ausztriai és németországi kommunista párt kiadásában. A kiáltvány egy felhívás a munkásosztály részére, hogy a háborús gyártmányokat szabotálni kell.

Az egész „illegális” irodalmat különböző módon, az életüket állandóan veszélyeztető „futárok” csempészik be Né-

Röpirat a „Lyoni teában”

A hitlerellenes propaganda vezetői igyekeznek csökkenteni a propaganda anyag elosztásának a kockázatát, úgyszintén igyekeznek növelni azoknak a bizalmát, akik félnek, hogy „rajtacsipik” őket az illegális szövegek olvasásával. E célból a legkülönbözőbb rejtett eljárásokhoz folyamodnak és így biztosítják a náciellenes irodalom minél nagyobb mennyiségű elosztását.

Például van egy csomag, „thé Lyon-s” (lyoni tea), amit Németországban minden fűszerüzletben lehet kapni. Nincsen benne semmi rendkívüli. Látható benne a tea. De nyisd csak ki a zsákocskát, a tea mögött megtalálod hártya papirosra nyomtatva a Weltbühnenak, egy Párisban megjelenő Hitler ellenes folyóiratnak, egy egész számát.

metországba. Minden nagyobb városnak megvan a maga illegális szervezeti központja. Az anyag kézről-kézre jár, megbízható emberek között. Hogy minél nagyobb tömegekhez jusson el, a következőképpen járnak el: Egy rádióüzletben például a prospektusok közé elhelyezik az általuk készített Tung-sram prospektust. Vagy egy magkereskedésben ott hagynak egy pár „Tomate Wunder des Marktes” csomagot.

Egy másik példa, hogyan dolgozik az ellenzék. Megjelent egy brosúra „A mi külföldi kulturális munkánk” címmel. Kiadója: Schriften-Reihe Deutschen Auslands-Instituts. A hitelesség kedvéért a címlapon egy horogkereszt is található. Kinyitod a könyvet: képek és szöveg a spanyolországi német intervencióról. A brosúra egy bevezetéssel kezdődik a „Szerzőtől”. A Führer hatalmas méretű külföldi kulturális megvalósításairól szól és ezeket dokumentumokkal is igazolja: lapozol és már láthatod a német repülő támadásainak áldozatul esett gyermekeket.

A náciellenes propaganda nem nélkülözi a keserű humort sem.

Intelligens jómodoru ügynőknek szép jövedelmet biztosítunk helyi foglalkozással. — Cim a kiadóbar 1126

Papir és írószerek
nagy választékban
Pásztor Ede papirkereskedésben
Piața Mihai Viteazul 4. szám.

IPAROS UJSÁG

Iuliu Muth, az állami tanonciskola igazgatójának polémiája Pintér István mérnökkel, a Magyar Népközösség iparososztálya elnökével

Pintér István mérnök a Magyar Népközösség iparososztályának elnöke, mint beszámoltunk erről, a magyar tanonciskolát szorgalmazta. Felszólításának szempontjaira az állami tanonciskola igazgatója reflektálni óhajtott és ezirányú kérésére közöljük az alábbi cikket.

Tisztelt Főszerkesztő Ur.

Oradeáról való távollétem miatt csak most van alkalmam reflektálni a „Friss Ujság” f. évi július 7-iki számában megjelent „Kisebbségi tanonciskolát sürget Nagyvárad iparosága” című híradásra.

Nem rovom fel Önnek, aki jól ismer, a cikkben foglalt valótlan állításokat, mivel — azon tényből, hogy egy másik helyi lapban is megjelent ugyanolyan indokolással hasonló tárgyú közlemény, — azt veszem észre, hogy Ön csak hükrön akar lenni a Pintér mérnök ur elnöksége alatt tartott „Magyar iparos szakszövetség” gyűlésén elhangzott, a vezetésem alatt álló állami iparostanonciskolával kapcsolatban elmondott valótlan állításoknak, amelyekért úgy saját személyemet ért inzultus miatt, valamint egy állami intézet presztízisének aláülyesztését célzó és a közvélemény félrevezetésére alkalmas tendenciózus rágalmakért becsületsértési és sajtópert indítok Pintér mérnök ur ellen.

Az itt előrebecsültok után engedje meg Szerkesztő ur, hogy elmondjam én a valót: a növendékek számarányára, előmenetelére és jutalmazására vonatkozólag.

A most lezárult tanévre beiratkozott nemzetiség szerint 365 román, 577 magyar, 147 izraelita, 33 német és 7 szlovák tanuló.

A tanév végéig iskolát látogatott 329 román, 477 magyar, 119 izraelita, 29 német és 6 szlovák tanuló.

A két számadat közötti különbség onnan ered, hogy tanév közben sokan vagy szerződést bontanak és más mesterségre lépnek, vagy pedig a tanév folyamán történt szerződéses folytán ugyancsak a tanév folyamán szabadulnak fel, anélkül, hogy be akarnák várni a tanév végét.

Igen sok statisztikai adatot tudnék felsorolni, amelyek becsületes és részrehajlás nélküli eljárásunkról győznék meg az olvasót, s amelyek a valóságnak megfelelőleg a kisebbségi polgárok megalapozására szol-

gálnának.

Elállok azonban ettől, egyrészt, mert nem akarom b. lapjának terjedelmét nagyon igénybe venni, másrészt pedig, mert Pintér mérnök ur különösen az abszolútokról mondtott egy határozottan megdöbbenően hamis adatot, amikor azt állította, hogy 300 növendék közül 2 kisebbségi abszolút, s ezt a mérget kell elosztanom, mielőtt esetleg egyes könnyen hívők szervezetében gyűlöletet s bennünket elítélő véleményt idézett volna elő.

Abszolváló vizsgára jelentkezett 62 román, 25 magyar, 21 izr., 1 német és 2 szlovák, a tanonciskola harmadik osztályát végzett jelölt.

Valamennyinek sikerült a vizsgája.

A fentebbi kimutatás szerint a 111 növendék közül 62 román és 49 kisebbségi. Honnan szedte tehát Pintér mérnök ur az információit, amikor azt merészeli állítani, hogy „300 növendék közül 2 kisebbségi abszolút.”

Az ujságolvasó közönségnek módjában áll meggyőződni az általam közölt adatok hitelessége felől esetleg személyesen is az iskola irodájában, s aztán ítéljen józan belátása szerint.

Tisztelt Szerkesztő Ur. Ha már a provokálás révén oda jutottunk, hogy igazolnunk kell a közvélemény előtt elfogultságtól mentes, becsületes emberi felfogásunkat, jónak látom felemlíteni azt is, hogy az iparostanonciskola a most lezárult tanévben is egy kézimunkaversenyt rendeztetett az iskolás tanoncokkal, mely alkalommal az igazgató, tanteszület iskola-bizottság és a Munkakamara kebeléből delegált bizottság pénzt és elismerő oklevelet osztott ki a munkájuk alapján arra érdemesnek talált növendékek között.

A kézimunka-versenyben résztvevő 97 tanuló közül 40 kisebbségi tanonc részesült jutalomban. Az első díj (1000 lei és oklevél) Nagy Géza című tanulóé lett odaitélve, aki szorgalma és magatartása révén a tanártestület osztatlan elismerését érdemelte ki.

Mi ezt nem kutattuk, de ha kell, megmutatjuk, hogy az illető tanuló református vallású és Klein Albert című tanulóé van beszegédtetve.

Ime, ez is eklatáns bizonyíték annak, hogy bennünket nem vezet elfogultság vagy

részrehajlás nevelési és tanítói hivatásunk teljesítésében (lásd iskolai pénztárnapló 25—1939—40 számú kiadás).

Tisztelt Szerkesztő Ur. Amikor a törvény jogot ad a kisebbségi egyházaknak, stb., saját tannyelvű iparostanonciskolát felállítani, ezen jog bizonyos feltételekhez van kötve.

Nem marad más hátra, mint teljesíteni e feltételeket és kérni az iskola működési engedélyét.

A kitűzött cél eléréséhez azonban nem tartozik az állami iparostanonciskola blamirozása is; a kisebbségi iskola felállítása a megértő román törvények szellemében amúgy is elérhető, anélkül, hogy bennünket megrágalmaznának s egyben gyűlöletet plántálnának a kisebbségi polgárok lelkében a román intézmények iránt.

Pintér mérnök ur — amint látszik — jónak találta az igazságnak meg nem felelő érvek

alkalmazását csak hatáskeltés szempontjából, nem is gondolván arra, hogy légből kapott állításai miatt a bíróság előtt szembe fogunk nézni egymással, s aki valótlan állít, még ha népszónoknak csapott is fel, nemcsak szégyenben marad, de talán bizonyos ideig még pihenhet is babérjain.

Ha azon a gyűlésen Pintér urnak meg nem felelték az iskolánkkal nexusban álló kisebbségi urak, úgy kénytelen voltam magam elmondani a jelen közleményben foglaltakat, alatt álló iskola reputációjának úgy a saját, mint a vezetésem alatt álló iskola reputációjának megvédése érdekében, melyre elvitáztatlanul jogom van s ezen jogommal élni akarok bárkivel szemben is.

Soraim közléséért fogadja Szerkesztő Ur megkülönböztetett tiszteletem kifejezését, melyre különösképpen rászolgál azon tényről fogva is, hogy becses lapjában az elmondott igazság föltárával utját fogja egyengetni a különböző fajta állampogárok kölcsönös megértésének is.

Oradea, 14. július 1939.

Kiváló tisztelettel

Iuliu Muth,

áll. ipariskolai inspector-igazgató.

Bizonyos iparágakban nem engedélyezik újabb üzemek alapítását

Szabályozni akarják az ipari befektetéseket

A nemzetgazdasági minisztériumban működő ipari bizottság behatóan foglalkozott a befektetések általános helyzetével és főképpen azt tanulmányozta, hogy milyen iparágakban történtek jelentősebb befektetések. A bizottság mindezekelőtt arra akar ügyelni, hogy ne létesüljön bizonyos iparágakból tulsok vállalat, amikor más iparvállalatokban még hiány mutatkozik az országban.

Mivel megállapítást nyert, hogy 1935 óta a belföldi textiliparban jelentős fejlődés állott be és mivel kitűnt, hogy a jelenlegi termelés fedi az ország szükségletét, a bizottság úgy döntött, hogy z

a jövőben nem véleményezi kedvezően a textiliparba történő újabb befektetéseket.

Nem engedélyeznek újabb befektetéseket a következő iparágakban sem: szesz, élesztő, papír, glucoza, szeg, bádóg, olajfinomító, hengerektvas, vas-sodrony, cukor, cement, szappangyárak valamint a malmok esetében. A fenti iparágakban újabb gyárak létesítésére nem adnak kedvező véleményezést.

Ezzel szemben minden kedvezményt megadnak az olyan vállalatok alapításakor, amelyek eddig külföldről behozott árukat akarnak előállítani. Ezek közé tartozik többek között a terpentín s a calcium carbonat.

DIANA

bedörzsölés élénkítő vérkeringését

— Megkezdődött a nyugdíj-könyvek számfeltéte. A pénzügyigazgatóság nyugdíj osztálya minden hónap 15-én beszedi számfeltéte végett a nyugdíjkönyveket, hogy mire a nyugdíj kiutalás megérkezik, a nyugdíjkönyvek már számfeltéte legyenek és a nyugdíjat haladéktalanul fizethessék. A nyugdíj ügyosztály ezért felhívja a nyugdíjasok figyelmét, hogy nyugdíjkönyveiket július 15-től kezdve nyújtsák be számfeltéte végett a nyugdíj-ügyosztályhoz. Aki a nyugdíj-könyvet nem nyújtja be, az csak késedelmesen juthat hozzá nyugdíjához.

János bácsi

hogyan lehetséges az, hogy Franco éppen akkor jelentette ki, hogy Spanyolország semleges marad, amikor Ciano a vendége?

— Ugy gondolom, udvariasságból mondta, mer' ha Csánó látogatása közbe kitérne a háború, nehogy megjeggyen a külügyminiszter, hogy nem utazhat haza. Amellett meg Frakó aszongya, hogy legjobb lesz neki be nem avatkozni, mert ű már tuggya, mit jelent a be nem avatkozási bizoccság, osztán minek neki külföldre menni, ekkis háborúér', amikor odahaza az asztorijai hegyekbe' még mindig akad ekkis csetepaté. Lehet, hogy a köztársaságiak csak Csánó tisztele tere adtak magukról életjelt, de ha Mussolini is ellátogat, az ű tiszteletire visszafoglalják egész Madridot.

— Mit gondol, lesz-e eredménye a tokiói angol-japán tárgyalásoknak?

— Alig hiszem, hogy ojan sokáig fognak tartani, mint a moszkvaji tárgyalások, mer' hogy egyrészt Tokijóba nem kütték el Strangot, másrészt meg úgy olvastam, hogy a japán külügyminiszter nem is a hévatalába, hanem a lakására hittá meg az angol nagykövetet, oszt három hónapig mégse traktálhatná rizzsel meg teával.

— Mit szól hozzá, hogy rend örök állják el a partot a Körös-nél és nem lehet a gátnál fűrödni?

— Látom, hogy eréjes a város és amellet igazságos is, mer' nemcsak a polgárokat kötelezi közmunkára, hanem a rendőröket is. Mer' az elég közmunka lesz, ha vasárnap azt a sokezer embert távol akarják tartani. Ugy gondolom, hogy miután most a házakat a környező föld kaki színeére kell festeni, az embereknek legjobb lesz szintén vízszíni-re festeni magukat, nehogy meglássák őket. Egyszóval most már tökéletesen kinn vagyunk a vízből, mielőtt benne lettünk volna.

Leleplezték az összeesküvést a szlovák kormány ellen

(Pozsony). A szlovák rendőrség házkutatást tartott a fiatal szlovákok egyesületének székhelyén és megállapította, hogy ezek a szlovák kormány elleni röpiratokat terjesztettek. Tíz egyént letartóztattak.

Új helyiségben a sajtó-minisztérium szerkesztősége

(Bucuresti). A sajtó- és propagandaminisztérium szerkesztőségéből a Matei Millo utca 9 szám alatti épületbe költözött.

Hét embert tartóztattak le a halmibombamerénylelmiall

A letartóztatottak között van a halmi református lelkész is

(Bucuresti). A „Seara” című fővárosi lap Kolozsvárról kapott jelentése szerint a Halmiban elkövetett bombamerénylet tisztázására indított nyomozás során a halmi hatóságok le tartóztatták Kürthy Károly református lelkészt, Szegedi Albert, Ráony Zsigmond, Fekete Sándor, Harosy János, Land József és Kállay Ferenc halmi lakosokat. Az a gyanu merült fel ellenük, hogy nem állanak távol attól a merénylettől,

amely Russu Teofil bírót megölt. A letartóztatottakat a „Seara” és a Rador jelentése szerint átadták a kolozsvári katonai törvényszéknek.

Nagy részvét mellett temették el Russu Teofil

Rusu Teofil Halmiban nagy részvét mellett temették el. A gyászszertartás befejezése után Coman Simion ezredes-prefektus mondott búcsúbeszédet, ki-

emelve a merénylet áldozatának hazafiúi érdemeit. Seleus Eugen liceumi igazgató a társadalmi szolgálat nevében búcsúzott az elhunytól s hangsúlyozta, hogy a merényletnek hasonló cselekedetek arra kényserít a románságot, hogy ne maradjon tétlenül. A koporsót a katonazenekar gyászindulójának hangjai mellett vitték a temetőbe és több beszéd elhangzása után temették el.

Louise Rainer az „Édes anyaföld” hősnője gyűjtést indított a kínaiak javára

A Manchester Guardian művészi rovatából vetjük át az alábbi sorokat:

„...Louise Rainer, az osztrák származású kiváló filmszínésznő, aki áttűtő sikert aratott az „Édes anyaföld...” című nagy kínai tárgyú film főszerepében, jelenleg Londonban tartózkodik. Louise Rainer kijelentette, hogy Hollywoodban tanulta megbecsülni a kínaiakat. Amíg ennek a nagyszabású felmunka a felvételei tartottak, mintegy félétven át, állandó összeköttetésben állott a

film kínai szereplőivel. Eleinte a sanfranciskói kínai negyed lakói vettek részt a felvételekben, de később a speciális szerepekre Kinából hozattak meg felelő anyagot. A kínaiak igen barátságosak voltak, szolidan éltek és rajongtak a színésznőért. Louise Rainer elhatározta, hogy legközelebbi filmjének jövedelmét a japán rablótámadás folytán szenvedő kínaiak segélyezésére fordítja. Louise Rainer egyébként a művészvilágban gyűjtést akar indítani kínaiak érdekében...”

Érdekes terv

Anyatejközpont létesül Kolozsváron

Az anya és gyermek-fronton állandóan vannak kívánni és követelni valók. Ugy érezzük, hogy a problémák felvetése és öhejok kinyilvánítása építő kövecskét jelent azon az úton, mely a megvalósításhoz vezet.

Mindig örömmel nyugtázzuk minden ezirányú kezdeményezést, főleg ha azt tapasztaljuk, hogy arra hivatottak veszik kezükbe az ügyet. Ujságban áll, hogy: „Kolozsváron anyatej

ugy a városi főorvosi hivatal megvalósítja a tervet. A tejközpontban 100 gr. anyatej ára 50 lei lenne”.

Minden intézmény annál jelentősebb, mennél — több igénylőnek tud eleget tenni. Ha nem tévedés a fenti intézetben megjelölt ár, akkor a tervezett központban kapható anyatej igénybevétele óriási anyagi áldozattal jár. Ha annak csak tizedrészét vesszük alapul, akkor is alig kerülne lényegesen kevesebbe az egy hónap alatt szükséges tejmeny nyiség, mint egy dajka, aki amellet, hogy táplálja, a gyermekre is vigyáz. Dajkát nagyon kevés tejszegény anya alkalmazhat gyermeke mellé.

Varrógép és kerékpár javítók, veszek és eladok. — Autogén hegesztést és petroleum gyorsfűző javítást garancia mellett vállalom. **Jakab** műszerész Str. Avram Iancu No. 5.

központot készülnek létesíteni. Ez a tejközpont az anyatejet gyűjtené össze, amelyet azután a tejszegény anyák gyermekük számára vásárolhatnának meg. Ha ez elgondolás megvalósítása nem ütközik súlyosabb anyagi akadályokba,

Aldásos és valóban nagyszerű teljesítmény lenne, ha teljesen ingyen tudnának az arra rászorultak anyatejet kapni a városi központból, vagy legalábbis úgy sikerülne realizálni ezt a szép tervet, hogy minél kisebb anyagi hozzájárul-

lás mellett, minél többen része sülnének előnyeiben.

M. Zsuzsa.

Ötös ikreket szült egy mexikói asszony

RIVALISOKAT kaptak a kanadai ötös ikrek. A mexikói Alvaro Beron közösségből érkezik a hír, hogy egy asszony tegnap ötös ikreknek adott életet. Az ikrek közül kettő lány és három fiú és a gyermekek teljesen egészségesek, csak az anya élete forog súlyos veszélyben.

A kanadai Sionne-ikrek már nagyocskák, ma holnap kész kisasszonyok lesznek. Ideje volt utódokról gondoskodni. Nem igazságos azonban, hogy minden ötös iker Amerikában lássa meg a napvilágot. Európa is sürögösen igényli az ötös ikreket.

Módosították a nyersbőr bevásárlás rendszerét

A hivatalos lap július 13-iki számában királyi rendelet jelent meg, amely módosítja a nyersbőrvásárlás monopóliumára vonatkozó korábbi rendelkezést. Eszerint a vágóhidakon termelt nyersbőröket két részre osztják. Az egyik részét a hadsereg céljaira dolgozó gyáraknak adják át, a másik részét pedig a polgári fogyasztás számára dolgozó bőrgyárak kapják. A nyersbőrmennyiséget mindkét csoportba tartozó gyárak között a kormány osztja fel. Az átvett nyersbőrök elismervényeket adnak a mézárásoknak.

Litvániában elbocsájtják a női közhivatalnokokat

(Riga). A litván pénzügyminiszter az érdekeltek tudomására hozta, hogy rövid időn belül mindazok a nők, akik állami szolgálatban vannak kötelesek megválni hivataluktól, hogy kizárólag a családi otthonnak szenteljék életüket.

Rendőrök akadályozzák meg Nagyváradon a Körös-gátnál való fürdést

CSÜTÖRTÖK óta rendőrök „tanácsolják” el a gátnál fürdőzni akarókat. A város a legerélyesebb eszközökkel akar érvényt szerezni rendeletének, amely betiltotta a gátnál való fürdözést. A jelek szerint nem is annyira higiéniai, mint presztizskérdéssé vált ez az évről-évre visszatérő probléma. A parlamenti teletulajdonosok közül dr. Dancea Miklós ügyvéd kijelentette, hogy az ügyszégen lesz jelenléti a rendőrök ellen — magánlaksértés és hivatalos hata-

lommal való visszaélés címén, mert magánterületre bejöttek az ő beleegyezése nélkül. A kérdés azonban ilyenformán közmegnyugvásra nem intézhető el. A város polgársága és a szegény emberek nevében ezután is arra kérjük Chirila Augustin polgármestert: halassza el a jövő idényig a gátfürdési tilalom érvényesítését. — Legálább addig, amíg felépül az annyi emlegetett népsstrand. Addig talán kibírják a gátak is és nem omlanak össze

Két öngyilkossági kísérlet Nagyváradon

(Nagyvárad.) Gál István 12 éves fiatalember, aki néhány napi szabadságra szülei látogatására Váradra jött, szüleinek T. Loaranta ucca 32. sz. lakásán zsirosszódával öngyilkossági kísérletet követett el. A tettét idejében észrevették és a mentők a kórházba szállították, ahol gyomormosást alkalmaztak. Állapota súlyos, de nem életveszélyes. Öngyilkosságának oka viszonzatlan

szerelem.

Ugyancsak zsirosszódával kísérelt meg öngyilkosságot Kardos Zsuzsanna Össi-telep 17-ik ucca 2. szám alatti háztartásbeli leány is, akit azonban percekkel tette elkövetése után már a kórházba szállítottak a mentők és az idejében al kalmazott orvosi beavatkozás után súlyosabb következmények nélkül menekült meg.

Leesett a buzásszekérről és szörnnyethalt

(Nagyvárad.) A szalárdi csendőrség jelenti a nagyváradai ügyésznek, hogy Veress Gyula szilágyhódosi földműves szénával megrakott szekeren hazafelé hajtott. Ő maga, mint szokásos, af elhalmozott szénatején ülve hajtotta a lovakat, azonban leesett a szekérről és

a kerekek alá került. A súlyosan megrakott kocsit két kereke eltaposta Verest, aki olyan súlyos belső zúzódásokat szenvedett, hogy a helyszínen meghalt, mielőtt orvosi segítséget részesülhetett volna. Az ügyész megadta a temetési engedélyt.

Tűz a váradvelencei Ládagyarban

(Nagyvárad.) Pénteken este fél tizenegykor ismeretlen okból tűz keletkezett a váradvelencei, Eckstein Artur tulajdonát képező fűrészáru gyárban. A tüzet Török András éjjeli őr vette észre, aki az Április 20 utca 37 számú, két épületből álló telep fűrészcarnokából látta előtörni a füstgomalyagot.

A kivonuló tűzoltóság megakadályozta a tűz elfajulását és kétórát tartó munka után, sikerült is a tüzet lokalizálni. — Azonban az egyik épület teteje és az ablakok, valamint sok fűrészáru elhamvadt. A tulajdonos Ploestiben tartózkodik s csak ma szerzett tudomást a tüzről. A kár jelentékeny.

Két halálos ítélet Németországban

(Berlin.) Csütörtökön délután Berlinben kivégezték a sziláziai származású 42 éves Karl Jurth-ot és Alfonz Ludket. Mindkettőjüket kémkedés

miatt ítélték halálra. Ludke több ízben járt Moszkvában és Németországban kommunista szervezetet akart létesíteni.

Apróhirdetések POSTA

Nyári-ruhák feltűnő olcsó árban, bourete nadrágok 600 leitől készülnek. Tóbiás, Pajza Bisericii.

ALLÁS

Masamódlányokat magas fizetéssel augusztus 15-re állandó munkára felvesz Hutwald kalanszalón.

Kifutó leány fizetéssel azonnal felvétetik. Str. Nic. Iorga 11. Schwartz. 3147

14—15 éves fiúk állandó munkára felvétetnek. Forum dobozgyár Ctr. Păcii 17. 3067

Vincellért teljes szaktudással felveszek, fizetés és percenttel. Nilgesz telep, Calea Rodin 5. 3135

Percentest keresek vendéglőbe 10.000 lei kaucióval. Értekezni Str. Miron Costin 24. 3134

Gyermekeket házaspár házmesternek felvétetik Str. D. Cantemir 72. 3133

Ugyes, megbízható kifutó fizetéssel és kosztal azonnalra felvétetik. Melki apátság borsarnoka. Piața Mihai Viteazul 1. 3120

VETEL-ELADAS

Használt férfi ruhákat magas árral veszek. Hivásra házhoz megyek. Str. Nic. Iorga 19 szemben a kapuval. 3131

Szöllősgazdák! Gyümölcsstermelők!

Molyhernyó, valamint az összes kártevők elleni eredeti németországi „Bayer”-féle szerek, **Uránia-zöld**, stb. valamint a világhírű „Holder”-féle magas nyomású **permetezők** legolcsóbban kaphatók **Herczegh János** magkereskedésében, Oradea, Piața Mihai Viteazul 6. (Keresk. Csarnok épület.)

LAKÁS

Egy szobás sarok magánház olcsón eladó. Str. Brandusa 20. 3132

Szoba-konyhás lakás aug. 1-re kiadó. St. Wilson 14. 3073

Egy szoba-konyhás, világos lakás azonnalra kiadó. Prom. Eminescu 10 (Köröspart) 3104

Butorozott kis udvari, külön bejárattal szoba kiadó magános férfi részére. Str. Pasteur 23. (Felső csengő). 3105

Kiadó 5 szobás magánház, nagy kerttel. Értekezni Roxin vendéglő, Regele Ferdinand ut Popper mellett. 1911

KÜLÖNFÉLE

Selejtes kreppapir tekercsenként leszállított árban kapható különböző színekben a Pásztor Ede cégnél.

NYOMATOTT PÁSZTOR EDE
CÉGNÉL ORADEA

Rádió műsor

VASÁRNAP, július 16.

BUCUREȘTI. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 10 Istentisztelet közvetítése. Majd: egyházi ének és felolvasás gramofonlemezek. 12 Gramofonlemez közvetítése. 13.05 Déli hangverseny adása. 18.17 Hanglemez műsor. 19.15 Tánclemez adása. 19.58 Sport híreknek közvetítése. 20 Előadás. 21 Szárakoztató hangverseny közvetítése. 22 Hírek. 22.15 Románok. — 22.30 Tánczene. 23.15 Gramofonlemez. Majd: Hírek közvetítése külföldre német és francia nyelveken. Utána: Közlemények.

BUDAPEST I. 9 Hanglemez. 9.45 Hírek. 10 Görög katolikus istentisztelet. A szent beszédet Balogh Bálint mondja. 11 Református istentisztelet. Prédikál dr. Ravasz László. 12 Egyházi népének és szentbeszéd a Jézus Szíve templomból. A szentbeszédet P. Omerovich Tamás S. J. mondja. — 3.20 Időjelzés. 13.30 Operaházi Zenekar. 14.10 Nyíró József városképe. 15 Hanglemez. 16 Gazdáknak. 16.45 Tánczenekar. 17.30 „Öregek és fiatalok”. Előadás. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10 Előadás hanglemezekkel. 18.50 Cigányzene. 19.40 Gárdonyi Géza elbeszélése. 20.15 Hírek. 20.25 „A ballerina”. Operett. 22.40 Hírek. 23.05 Zongoraszámok. 23.40 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24 Cigányzene. 1.05 Hírek.

HÉTFŐ, július 17.

BUCUREȘTI. 7.30 Ritmikus torna, híradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizállás jelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sport híreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.17 Szárakoztató hangverseny. 21.15 Gramofonlemez. 22.35 Tánczene közvetítése. 23 Hírek. — 23.15 Hangverseny közvetítése. 23.45 Híreknek közvetítése külföldre német, francia és olasz nyelven. Utána: Közlemények.

BUDAPEST I. 7.45 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Éter. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszó. 13.10 Énekszámok. 13.40 Hírek. — 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Cigányzene. 15.30 Hírek. 16 Ároflyamhírek. 17.15 Diákfelőrá. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.10 Tánczene. 19.15 Vita. 19.20 Rendőrzene. — 20.15 Hírek. 20.25 „Költő szülők, költő fiúk”. Előadás. 20.55 Operaházi zenekar. 22.10 Közvetítés a szegedi Dómtérről. — 22.40 Hírek. 23 Cigányzene. 23.40 Hírek német, olasz, angol s francia nyelven. 24 Hanglemez. 1.05 Hírek.